

això tot el tram de mots en *encim-* en *AlcM* des de *encimar* fins a *encimellat* rossell. (aquest ben cert mal grafiat amb *ll* pel franchimand que imprimia l'Almanac Rossellonès).

En tot això hi ha certament acumulació i confluència d'arrels parònimes. En el llenguatge de Mistral: «lou castelàs qu' i nivo toco / *encimelavo* dins lou cèu --- l'espectaclouso carraduro / de si sèt tourre ---» («lançait à la cime du ciel»), *Nerto* II, 31. El mateix Mistral usava el substantiu en accs. més pròximes a l'etimològica: «Flamenco, grando --- tarascounenco --- / Severan l'aduguè dins soun repaire / coume *sambé* per si coumpaire» («comme un appeau pour ses compères», *Calendau* XI, 50.2), on no és gens clara la terminació *-é* (allà on hauriem d'esperar *-èu* en provençal); la forma resulta clara en altres passatges mistralencs: «i' à gens de pintre / que poscon soulamen n'en raubà lou *simbèu*» («en retracer l'enseigne», *Calendau* X, 60.7), «aquí, *simbèu* dóu pople arlèri, / eilà lioun dóu gran sant Marc» («emblème du peuple arlésien», *Nerto* IV, v. 219) —però ací és, en canvi, el significat el que no té una justificació gens evident. Si davant aquell *sambé* hem de preguntar-nos si no hi ha aquí encreuament amb *TYMPANUM*, d'on l'oc. ant. *tempe*, *temple* «sorte de tambour», que en tantes formes romàniques com el fr. ant. *timbre*, cat. *timbal*, presenta la MB del gr. bizantí (pronunciat *timbano*); en aquests significats s'imposa recordar-nos que *timbre* ha pres una mica pertot el sentit d'«emblema, símbol, ensenya», i aquest deu ser el significat de la frase *cimbre d'oliva* «emblema de pau, símbol de conciliació», en el passatge del *Curial* a què ja he alludit, on la lectura vacilla entre *timbre* i *cimbre*, la *c-* del qual correspon certament a *CIBELLU* o *CYMBALUM* × *TYMPANUM*: «quí guerra vol no deu portar *cimbre* d'oliva» (*NCL*, III, 70).

No ben bé això, però sí un sentit un poc difuminat entre aquestes nocions degué tenir MilàF en el cap, en escriure en el *Pros Bernat*: «De la torre més alta surt un *simbell*: / pintats té caps de moros y, al mitj, la creu» (v. 99). *AlcM* vacilla apariant com a definició d'això dues nocions tan diferents com «emblema» i «senyal fet amb una bandera»: no hi ha ací certament 'senyal fet amb això o allò' (puix que no és acte que hom faci sinó objecte que sobresurt), ni hi ha bandera enlloc,⁸ ni hi ha branca com han entès d'altres,⁹ però potser sí que hi ha un emblema o ensenya com en els passatges mistralencs, i sí que hi ha en bona part la noció primària d'«objecte ensenyat per atraure o incitar» (*ensenyar/ensenya*), i per damunt de tot hi ha la noció popular catalana de l'objecte posat al bell cim del castell, a «la torre més alta». Quelcom del mateix és possible que hi hagués ja en Desclot: «feeren *simbel* per tal que ls sarraýs venguessen pus asseguradament» (§ 49, *NCL*, II, 152.10).

DERIV.: *Cimbellada*, *Cimbellejar*. És evident que no hem de fer cap cas de les paraules *cimbeyer* i *cimbeyera*, inventades per Víctor Català per penjar-les al fantàstic pseudo-dialecte del pastor de *Solitud* (la *-y* falsa, impossible, ja les denuncia com a mostres d'a-

quella metempsicosi del «sayagués»). *Cimbrull*, encreuament local i ocasional de *cimbell* i *curull* (amb prou feines *caramull*).

¹ Sarthou Carreres, *Impresiones de mi tierra*, p. 99.

² Martínez de Toledo, a. 1444, *Vida de San Ildefonso*, 25.19. — ³ Casac. III, 14.12; algunes eds. també fundades en mss. (Bof., etc.) porten *cembres*. — ⁴ Violant i Simorra, *La Vida Pastoral al Pallars Sobirà*, ms. (1937), p. 488. — ⁵ Dintre del marc del tractament de *cí-* com a *ci-*. Estableixo allí que en síl·laba tancada el canvi és menys general, i que no sols l'impedeix una *r* implosiva (*cervell*, *cerfull*, *cerdà*, etc.) sinó també una nasal següent, això àdhuc en algun cas de síl·laba oberta (*cenalla/sen-* CENACULA, *centella*); sens dubte el detall d'això és complicat i es presta a argumentar a favor del tancament merament fonètic, però més aviat es poden presentar com a més fortes certes raons oposades. — ⁶ És clar que avui ja ningú no creu que el fr. *crouler*, oc. *crotlar*, it. *crollare* vingui de CROTULARE, vetusta etimologia que viola totes les regles fonètiques —de les semàntiques ja ni cal parlar-ne—. Aprofito l'ocasió per fer memòria que es tracta d'un derivat CROTULARE de CROTULUM per *crotalon* *κρόταλον* «sorte de castagnettes ou de claquoir», cf. el cat. *sorollar* 'sacsejar', gironí *petar* 'trencar', ll. *crepundia* 'crotalon' i *crepiaculum* al costat de *crepare*, it. *scoppiare* 'rebotar' al costat de STLOPPUS 'espetic o castanyoleig que es fa amb la boca', etc. En rigor aquest CROTULARE està documentat, puix que els mss. de Suetoni porten *crotolare* com a denominació del crit de la cigonya, espetegant com unes castanyoles (cf. supra, a CIGONYA, el que he dit del *cigonyal* o *cigonyola*), i altres textos de baixa època porten la variant *gro(t)tolare* per a sons semblants. — ⁷ Ja va tractar sobre l'origen i formació d'*encimbellar* (relacionant, entre altres, amb el prov. *encimelà*), Spitzer, *LexikK*, 47, i *ARom*. IX, 1925, 145. — ⁸ Tot aquest apartat § 1 de l'article *cimbell* d'*AlcM*, altrament, s'ha d'esborrar. L'horrible centó de calcs i pedaços que és aquella estergida o escarn de l'obra dantesca, esborrat per la incúria d'Andreu Febrer, no és digne de cita en un diccionari. La frase de Francesc de la Via, potser apòcrifa vistos els castellanismes que li pengen, si cap sentit conté és el corrent de *fer cimbell* (en Jaume Roig), 'atraure amb un incentiu seductor'. — ⁹ No fantasiéssim que un basc biscaí *kimetz* «brote, germen» vingui d'un sentit 'branca' en relació amb el gascó *semet*: es tracta d'un derivat basc de *kima/kimo* d'igual sign., provinent de QUIMA = *κῆμα* (veg. DCEC, ESQUILMAR) i ací s. v. CIMA.

⁵⁵ *Cimbell*, *cimbellejar*, *cimbol*, V. *cimbal*

CIMBORI, 'cos cilíndric que serveix de base a la cúpula', 'cúpula que capça o corona una església', pres del ll. *cibōrium* 'espècie de copa', i, aquest, del gr. *κισβόριον* 'fruit del nenúfar d'Egipte', 'copa de